

Apunts

N1 · B2 · Unitat 4
"Què et passa?"

parla · CAT

Índex

Presentació	1
Demandar i donar informació sobre l'estat físic	2
Demandar i donar consells	7
Parlar de l'estat d'ànim	14

Presentació

Objectius

Trobaràs a continuació uns apunts dels continguts treballats en aquesta unitat, el domini dels quals et permetrà d'assolir els objectius següents:

- Demanar i donar informació sobre l'estat físic.
 - Demanar i donar consells.
 - Parlar de l'estat d'ànim.
-

1. Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Continguts

Per assolir aquest objectiu necessites saber:

- els pronoms de complement indirecte,
- les estructures per demanar i dir l'estat físic de les persones,
- els adverbis de manera *bé* i *malament*,
- la concordança del participi,
- el verb *estar*,
- el verb *fer*,
- el verb *tenir*,
- el verb *trobar-se*,
- vocabulari.

Pronoms de complement indirecte

Els pronoms de complement indirecte serveixen per indicar sobre qui recau l'acció que expressa el verb. Per tant, podríem dir que els pronoms ens indiquen qui és la persona afectada.

- Què **li** passa?

En aquest exemple el pronom *li* indica que la persona sobre qui recau l'acció del verb és la 3a persona del singular. Podria ser la Rosa, o el senyor Bonet i Miró, per exemple:

- Què **li** passa, a la Rosa?
- **Li** fa mal la panxa, al senyor Bonet i Miró?

Els pronoms de complement indirecte en català són:

persona a qui es refereix	pronom de CI
jo	em
tu	et
ell / ella / vostè	li
nosaltres	ens
vosaltres	us
ells / elles / vostès	els

1. Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Per demanar l'estat físic d'una persona podem fer servir les estructures següents:

què + *pronom de complement indirecte* + passa?

què + *pronom de complement indirecte* + fa mal?

què + *verb tenir?*

- Què et passa?
- Què li fa mal?
- Què tens?

També podem preguntar per un símptoma o una malaltia concreta:

(que) + *verb tenir* + *símptoma o malaltia?*

- Que tens mal de cap?
 - Teniu febre?
 - Té la grip?
-

1. Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Per explicar l'estat físic d'una persona també podem utilitzar més d'una estructura:

Estructures amb el verb *estar*:

verb estar + *adverbi de manera | participi | adjectiu*

- Estàs malament.
- Estic marejada.
- No estic bona.

Estructura amb el verb *trobar-se*:

verb trobar-se + *adverbi de manera*

- Em trobo bé.
- Les nenes es troben malament.

Estructura amb el verb *tenir*:

verb tenir + *nom*

- Tinc mal de cap.
 - L'Anna té mareig.
-

1. Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Adverbis de manera *bé* i *malament*

Els adverbis de manera *bé* i *malament* ens serveixen per explicar l'estat físic o anímic d'una persona.

- Estic malament.
- Em trobo bé.
- No es troben bé.

Concordança del participi

En les estructures del tipus verb *estar* + participi és necessari que el participi tingui el mateix gènere i nombre que el subjecte.

- L'Anna està marejada.
- L'Enric està marejat.
- L'Anna i l'Enric estan marejats.

El gènere i nombre dels participis es forma com el dels adjectius:

masculí singular	femení singular	masculí plural	femení plural
constipat	constipada	constipats	constipades
engripat	engripada	engripats	engripades
marejat	marejada	marejats	marejades
marejat	marejada	marejats	marejades
refredat	refredada	refredats	refredades

Verb *estar*

jo	estic
tu	estàs
ell / ella / vostè	està
nosaltres	estem
vosaltres	esteu
ells / elles / vostès	estan

1. Demanar i donar informació sobre l'estat físic

Verb *fer*

jo	faig
tu	fas
ell / ella / vostè	fa
nosaltres	fem
vosaltres	feu
ells / elles / vostès	fan

Verb *trobar-se*

jo	em trobo
tu	et trobes
ell / ella / vostè	es troba
nosaltres	ens trobem
vosaltres	us trobeu
ells / elles / vostès	es troben

Vocabulari

Parts del cos:

Noms:

el braç; la cama; el cap; el coll; el cul; la dent; el dit; l'espatlla (*f.*); l'esquena (*f.*); el genoll; el llavi; la mà; el nas; l'orella (*f.*); la panxa; el peu; el pit; el queixal; l'ull (*m.*).

Síntomes i malalties:

Noms:

el constipat; la febre; el fred; la gana; la grip; l'insomni (*m.*); el mal; el mal de cap; el mal de coll; el mal d'esquena; el mal de panxa; el mareig; el refredat; la tos.

Adjectius:

blanc, blanca; bo, bona; constipat, constipada; engripat, engripada; malalt, malalta; marejat, marejada; refredat, refredada.

Verbs:

constipar-se; marejar-se; refredar-se; suar; vomitar.

2. Demanar i donar consells

Continguts

Per assolir aquest objectiu necessites saber:

- la perífrasi verbal d'obligació *haver de* + infinitiu,
- la perífrasi verbal de possibilitat *poder* + infinitiu,
- el participi,
- el perfet d'indicatiu,
- els pronoms febles reflexius,
- les oracions per expressar creences i percepcions,
- vocabulari.

Perífrasi verbal d'obligació *haver de* + infinitiu

La perífrasi verbal d'obligació *haver de* + infinitiu es conjuga així:

jo	he / haig	+ de +	<i>infinitiu</i>
tu	has		
ell / ella / vostè	ha		
nosaltres	hem		
vosaltres	heu		
ells / elles / vostès	han		

En la primera persona són correctes les dues formes: *he de* + infinitiu i *haig de* + infinitiu.

Utilitzem la perífrasi verbal d'obligació per donar ordres o instruccions d'accions que cal fer.

- Has de descansar més.

2. Demanar i donar consells

Perífrasi verbal d'obligació *haver de* + infinitiu

Per demanar instruccions fem servir aquesta perífrasi precedida del pronom interrogatiu *què*:

+ +

· Què he de fer?

En les perífrasis verbals els pronoms poden anar tant al davant com al darrere de la perífrasi.

- **S'**ha de prendre aquest xarop.
 - Ha de prendre'**s** aquest xarop.
-

2. Demanar i donar consells

Perífrasi verbal de possibilitat *poder* + infinitiu

La perífrasi verbal de possibilitat *poder* + infinitiu es conjuga així:

jo	puc	+ <i>infinitiu</i>
tu	pots	
ell / ella / vostè	pot	
nosaltres	podem	
vosaltres	podeu	
ells / elles / vostès	poden	

Fem servir aquesta perífrasi per parlar de possibilitats, demanar coses o fer recomanacions.

Per demanar permís o demanar un favor, fem servir aquesta estructura:

<i>verb poder</i>	+	<i>infinitiu?</i>
-------------------	---	-------------------

· **Pots donar-me** alguna cosa per prendre?

(Demanar un favor)

· Doctor, **puc prendre** vitamines?

(Demanar permís)

Per demanar consell:

què	+	<i>verb poder</i>	+	<i>infinitiu?</i>
-----	---	-------------------	---	-------------------

· Què puc fer?

Per donar consell o fer recomanacions fem servir aquesta estructura:

<i>verb poder</i>	+	<i>infinitiu</i>
-------------------	---	------------------

· **Es pot prendre** aquest medicament.

En les perífrasis amb infinitiu, els pronoms poden anar tant al davant com al darrere.

· Es pot prendre aquest xarop.	· Pot prendre's aquest xarop.
· Et pots posar una pomada.	· Pots posar-te una pomada.

2. Demanar i donar consells

Participi

El participi dels verbs es forma seguint el model següent:

verbs acabats amb	-ar	-er / -re	-ir
fan el participi amb	-at trencar → trencat	-ut témer → temut perdre → perdut	-it sortir → sortit

Alguns participis irregulars:

-er / -re (2a conjugació)			-ir (3a conjugació)		
caure	→	caigut	dir	→	dit
entendre	→	entès	morir	→	mort
fer	→	fet	obrir	→	obert
poder	→	pogut	tenir	→	tingut
ser (o estar)	→	estat	venir	→	vingut
veure	→	vist			

Troblem el participi en els temps compostos dels verbs.

- Aquest matí **he anat** al metge.

Els participis també poden funcionar com a adjectius. En aquest cas, concorden en gènere i en nombre amb el nom que complementen.

masculí singular	femení singular	masculí plural	femení plural
trencat	trencada	trencats	trencades
perdut	perduda	perduts	perdudes
llegit	llegida	llegits	llegides

- Els dilluns **els museus són tancats**.
- **Les botigues** estan **obertes** de dilluns a dissabte.

2. Demanar i donar consells

Perfet d'indicatiu

Utilitzem el perfet d'indicatiu quan fem referència a un temps passat, però recent. Parlem d'una acció que acaba de passar.

El perfet d'indicatiu es forma amb:

verb haver + *participi*

· Aquest matí **he caigut** i m'**he fet** mal.

El verb *haver* es conjuga així:

jo	he	+ <i>participi</i>
tu	has	
ell / ella / vostè	ha	
nosaltres	hem	
vosaltres	heu	
ells / elles/ vostès	han	

2. Demanar i donar consells

Pronoms febles reflexius

Alguns verbs necessiten un pronom que fa referència a la persona sobre qui recau l'acció. Són els pronoms febles reflexius. Aquests pronoms adopten una forma diferent segons la posició que ocupen respecte al verb i segons si el verb comença i/o acaba en vocal o en consonant.

davant de verb començat en vocal o h	davant de verb començat en consonant	darrere de verb acabat en vocal diferent d'ü	darrere de verb acabat en consonant o ü
m'	em	'm	-me
t'	et	't	-te
s'	es	's	-se
ens	ens	'ns	-nos
us	us	-us	-vos
s'	es	's	-se

En la majoria de temps verbals, el pronom va davant del verb, però en el cas de les perífrasis tant pot anar davant com darrere.

- T'has de prendre un calmant.
- Et pots posar una tireta.
- Has de prendre't un calmant.
- Has de posar-te una tireta.

Oracions per expressar creences i percepcions

Per expressar que algú creu una cosa, però no n'està segur, utilitzem l'expressió *em sembla que*.

Aquesta estructura es forma així:

pronom de complement indirecte + *sembla que* + *oració*

- Em sembla que s'ha trencat una cama.

2. Demanar i donar consells

Vocabulari

Estris, material i medicaments per fer cures o per guarir malalties:

Noms:

l'aigua oxigenada (*f.*); l'alcohol (*m.*); la bena; el calmant; la càpsula; el cotó fluix; la crema solar; l'esparadrap (*m.*); la gasa; el iode; la pastilla; la pinça; la pomada; el supositori; el termòmetre; la tireta; les tisoires; el xarop; la xeringa.

Accidents:

Verbs:

caure; cremar-se; donar-se un cop; fer-se mal; tallar-se; trencar-se.

3. Parlar de l'estat d'ànim

Continguts

Per assolir aquest objectiu necessites saber:

- el gènere i el nombre dels adjectius,
- la conjunció causal *perquè*,
- el pronom feble indeterminat d'atribut *ho*,
- les expressions exclamatives,
- vocabulari.

Gènere i nombre dels adjectius

Recorda que, en general, els adjectius femenins presenten una *a* final.

masculí singular	femení singular
∅ content	-a contenta

Per fer el plural, tant del femení com del masculí, hem d'afegir una *s* al singular. Però en el plural femení la *a* es converteix en una *e*. Es forma seguint el model següent:

content → contents

contenta → contentes

Així doncs, els adjectius tenen aquestes quatre formes, segons el seu gènere i el seu nombre:

masculí singular	femení singular	masculí plural	femení plural
∅ content	-a contenta	-s contents	-es contentes

Cal recordar, però, que les terminacions d'alguns adjectius tenen modificacions de caràcter ortogràfic.

Alguns adjectius acabats en vocal + *t*:

masculí singular	femení singular	masculí plural	femení plural
animat	animada	animats	animades
cansat	cansada	cansats	cansades
deprimat	deprimida	deprimits	deprimides
desanimat	desanimada	desanimats	desanimades
enfadat	enfadada	enfadats	enfadades
preocupat	preocupada	preocupats	preocupades

3. Parlar de l'estat d'ànim

Gènere i nombre dels adjectius

Altres:

tranquil → tranquil·la → tranquils → tranquil·les
 mandrós → mandrosa → mandrosos → mandroses
 nerviós → nerviosa → nerviosos → nervioses
 trist → trista → tristos → tristes

Conjunció causal *perquè*

La conjunció causal *perquè* serveix per introduir una oració que explica la causa d'un fet.

- En Lluís Encesa està content **perquè** li han donat un premi.
- En Sergi Neguit està nerviós **perquè** no li han renovat el contracte.

Pronom feble indeterminat d'atribut *ho*

Per no repetir un adjectiu que acompanya els verbs *ser* o *estar* fem servir el pronom *ho*.

- Està content el senyor Encesa?
- Sí que **ho** està.
- És gran el teu pis?
- Sí que **ho** és.

Expressions exclamatives

Per expressar el nostre estat d'ànim davant d'una situació podem fer-ho mitjançant les expressions exclamatives següents:

per expressar tristesa	per expressar alegria
Quina mala sort!	Que bé!
Quin greu!	Quina sort!
Quina pena!	
Quina llàstima!	

3. Parlar de l'estat d'ànim

Expressions exclamatives

Fixa't que moltes d'aquestes expressions es construeixen amb *quin/quina* + nom o *que* + adverbi / adjectiu.

- M'he trencat la cama.
- Quin greu!
- M'han donat un premi.
- Que bé!

Vocabulari

Estats d'ànim

Noms:

els ànims; el cansament; la depressió; el desànim; la mandra; els nervis; la preocupació; la tristesa; la tranquil·litat.

Verbs:

animar-se; cansar-se; deprimir-se; desanimar-se; enfadar-se; entristir-se; preocupar-se; tranquil·litzar-se.

Adjectius:

animat, animada; cansat, cansada; deprimat, deprimida; desanimat, desanimada; enfadat, enfadada; mandrós, mandrosa; nerviós, nerviosa; preocupat, preocupada; tranquil, tranquil·la; trist, trista.